

Dr. Zsemberi Miklós (1933-1980)

Az 1956-os forradalom idején IV. éves orvostanhallgató. Az egyetemi nemzetőr zászlóalj tagjaként gerinc sérülést szenvedett. Az orvosi diploma megszerzése után kerekesszékekben könyvtárosként dolgozott haláláig. Emlékét e falak is őrzik.

A Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi könyvtárának falán egy tábla fog rövidesen emlékeztetni *dr. Zsemberi Miklósr*a. Ki volt ő és mi rejlik a tragédiájára utaló sorok mögött?

*Egykori kollégánk,
Dr. Zsemberi Miklós
tisztelőre
2016. november 23-án
emléktáblát helyeztek el a
PTE Általános
Orvostudományi Kar Elméleti
Tömbjének 3. emeletén.*

*Az ünnepségen
Dr. Tényi Tamás általános
dékánhelyettes köszöntötte a
megjelenteket,
Dr. Debreceni László ny. tiszti
főorvos emlékezett
Dr. Zsemberi Miklósr*a,
*Újvári Tamás (Zs.M.
unokaöccse) a család
köszönetét fejezte ki.*

*Az ünnepségen részt vettek volt
kollégánk rokonai, ismerősei
és barátai is.*

*A dr. Zsemberi Miklósról
készült eredeti fotót (26. oldal)
Füzes Béláné nyugdíjas
munkatársunk bocsátotta
rendelkezésünkre!*

*Az ünnepségről Verebi Dávid
az ÁOK munkatársa készítette
a fotókat (27. oldal).*

Pécsett az 1956-os forradalom és szabadságharc idején meghatározó szerepet játszott az egyetemi ifjúság. A városban vértelenül győzött a forradalom. Október 28-án, mint az országban mindenütt, megalakult a nemzetőrség. Az egyetemi hallgatókból két nemzetőr zászlóaljat állítottak fel. A Mór kollégiumban lakó orvostanhallgatók alkották az egyiket, a Pius kollégiumban elszállásolt jogász és pedagógiai főiskolás hallgatók a II.számú zászlóaljat.

A nemzetőr egységek rend- és honvédelmi feladatot láttak el. A Mór kollégiumi zászlóalj tagja volt a IV.éves orvostanhallgató *Zsemberi Miklós*.

November 1-én Erdősmeckéről küldöttség érkezett a kollégiumba azzal a kéréssel, hogy az egyetemisták vegyenek részt a faluban tartandó falugyűlésen, mert tartanak a vadászfegyverrel rendelkező tanácselnöktől. Az egyetemi nemzetőr zászlóalj 12 főből álló raja kivonult a Pécstől nem messze levő faluba, hogy támogassa a helyi Forradalmi Bizottságot. A falugyűlés másnap minden rendzavarás nélkül le is zajlott.

A raj, feladata végeztével, november 4-én készült hazaindulni, amikor a rádióból értesültek az ország ellen megindult szovjet invázióról. A fiúk csapdába estek. A Pécsre vezető úton szovjet harcokosi oszlopok dübörögtek. Úgy döntöttek, hogy bemennek a közeli Pécsváradra és leadják fegyvereiket a rendőrségen. Pécsváradról éppen indult egy katonai teherautó Pécsre, erre felszálltak, hogy beszállítsa őket a kollégiumba. Pécs előtt, az A/1 laktanyánál a szovjet őrség megállította a teherautót és a 12 katonaruhás, de fegyvertelen egyetemistát foglyul ejtették és bezárták a laktanya fogdájába. Hadifoglyok lettek. Másnap megkezdődtek a kihallgatások. Ezek végeztével a szovjetek különös „színhátékat” rendeztek. Egy magát hadbírósnak kiadó tiszti bíróság valamennyiüket halálra ítélte. Az elfogott „ellenforradalmárookra” akkor ez a sors várt. Akár komolyan gondolták, akár megfélemlítésül csak „színhátéknak” szánták a szovjetek ezt a hadbírósnak procedúrát, a fiúk félelmetes drámaként élték meg.

Időközben a kollégiumban maradt társaik ráébredtek, hogy 12 társuk hiányzik. Azonnal riasztották *Lissák Kálmán* professzort, az egyetem dékánját, aki a Megyei Pártbizottság közbenjárását kérte az egyetemisták kiszabadításához. Az intervenció eredményeként a szovjetek eltekintettek a „kivégzéstől” és november 5-én este közölték a „halálra ítélt” fiúkkal, hogy szabadok, hazamehetnek. Tekintettel azonban a kijárási tilalomra, azok megvárták a

másnapot. November 6-án dél körül előállt egy szovjet Wippon-teherautó, és elindult velük a város felé. Útközben azonban, alighogy elhagyták a laktanyát, a meredek 6-os úton „balesetet” szenvedtek. A szovjet gépkocsivezető a kormányt jobbra rántva kiugrott a gépkocsiból, amely az útszéli árokba bukfenezett. A platón utazó fiúk kiestek és az autó rájuk borult. A „balesetnek” álcázott merényletben ketten súlyosan, a többiek könnyebben megsérültek. A legsúlyosabb sérült *Zsemberi Miklós* volt, aki gerinctörést és következményes gerincvelő szakadást szenvedett. Deréktól lefelé teljes bénulás lépett fel nála.

Az egész történet rémmesének tűnhetne, ha nem lenne egy 23 éves fiatalember számára egész életét meghatározó tragédia. A történet folytatása azonban az egyetem akkori vezetőinek segítőkészségéről, nagylelkűségéről, humánusáról tanúskodik. *Zsemberi Miklós* kerekesszékebe kényszerülve befejezhette az egyetemet és orvosi diplomát szerzett. Az egyetem további gesztusa volt, hogy számára állást, megélhetést és élhető emberi sorsot biztosítottak oly módon, hogy az Egyetemi Könyvtárban kapott állást. Itt élt és dolgozott 1980-ban bekövetkezett haláláig. Halálakor mindössze 47 éves volt. *Zsemberi Miklós* mellé nem csak az Alma Mater állt, hanem egy baráti kör szerveződött sorsának enyhítése céljából. Ő ugyanis megrokkánásáig a PEAC egyik legtehetségesebb labdarúgója volt. Sporttársai barátsága, szolidaritása segítette át tragikus sorsának testi-lelki nehézségein. Temetésére Balatonbogláron került sor, mivel oda fűzték családi kapcsolatai.

Most az 56-os forradalom 60 éves jubileuma alkalmat ad arra, hogy az Egyetem mai vezetése, a Hallgatói Önkormányzat, valamint az 56-os Diákparlament Társaság még élő veteránjai ezzel az emléktáblával leróják tiszteletüket és megbecsülésüket *Zsemberi Miklós* emléke előtt, aki mint a pécsi egyetemi ifjúság egyetlen mártírja, az egyetemi közösség és a haza részéről ezt méltán megérdemli.

Dr. Debreczeni László
az 56-os Diákparlament Társaság elnöke

